729/05

Den 15. august 2005 blev i sag nr. 65.427:

xxxxx xxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxx xx xxxxxxxx
xxxx xxxxxxxxxxx

mod

PMF-Pension
Forsikringsaktieselskab
Tuborg Havnevej 14
Boks 824
2900 Hellerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har pensionsordning i PMF-Pension Forsikringsaktieselskab, klager over selskabets afvisning af at yde forsikringsdækning ved tab af erhvervsevne.

Selskabet har afvist at yde forsikringsdækning med henvisning til, at klagerens erhvervsevne var varigt nedsat med 2/3 eller mere forud for optagelsen i pensionsordningen.

Klageren, der er født i 1946, blev i forbindelse med sin ansættelse som vikar i en børnehave optaget i pensionsordningen den 1/7 2002. Optagelsen i ordningen skete på normale vilkår på grundlag af en af klageren den 21/10 2002 underskreven helbredserklæring, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

"**HELBREDSERKLÆRING A**

...

Jeg erklærer at:

- jeg er fuldstændig rask og arbejdsdygtig

- jeg inden for de seneste 10 år ikke har lidt af og ikke har været undersøgt eller behandlet for andre lidelser end almindelig forkølelse og influenza, og at jeg ikke har været indlagt på sygehus eller lignende
- jeg i øjeblikket ikke bruger og ikke tidligere gennem længere tid (mere end en måned) har brugt lægemidler ordineret af læge eller anden behandler
- ovenstående oplysninger er i overensstemmelse med sandheden

Jeg er klar over, at forsikringen ifølge forsikringsaftaleloven kan nedsættes eller ophæves, hvis det oplyste ikke er fuldt sandfærdigt.

...

Hvis du ikke kan underskrive erklæring A, skal du giver nærmere oplysning om årsagen hertil ved udfyldelse af erklæring B."

Klageren fratrådte den pensionsgivende stilling den 1/2 2003, og den 30/6 2004 ansøgte hun om udbetaling ved erhvervsevnetab pga. gigt. Af ansøgningsskemaet fremgår bl.a., at hun mærkede de første symptomer på sygdommen den 12/11 2001. Vedlagt ansøgningen fulgte kommunal afgørelse af 15/6 2004, hvorefter klageren tilkendtes førtidspension fra den 1/7 2004.

Til brug for sagens behandling indhentede selskabet herefter kommunale og lægelige oplysninger i sagen.

Af de indhentede sagsakter fremgår bl.a., at klagerens uddannelsesmæssige baggrund er folkeskolens syvende klasse samt PGU-kurser af ni ugers varighed. Forud for optagelsen i pensionsordningen led hun af svimmelhed og uforklarlige opkastninger. Derudover led hun af bl.a. psoriasis, forhøjet blodtryk, ganglion på venstre håndryg og artrose (slidgigt) i knæ og hænder. Forud for optagelsen i pensionsordningen var hun - pga. gigtgenerne - i behandling hos speciallæge i reumatologi. Hun blev flere gange behandlet med binyrebarkinjektion i leddene, og hun var i behandling med gigtmedicin.

Af statusattest af 22/5 2003 fremgår:

3. 65.427

"1. Statusbedømmelse på grundlag af patientjournal

A: Sygehistorie, diagnoser (latin og dansk), prognose. Evt. igangværende behandling eller andre oplysninger af betydning for sagen.

Pt. har været sygemeldt siden 03.03.03 hvor hun blev opereret for et ganglion på venstre håndryg.

Der var tale om ganglion som er en cyste der udgår fra leddene imellem håndrodsknoglerne. Der var tale om et flergangsrecidiv, hvilket ikke er usædvanlig (nogle ortopædkir. fraråder direkte operativ behandling fordi recicivraten er så stor).

Det der imidlertid er kærnen i pt.'s manglende evne til at genoptage sit arbejde er en fremadskridende slidgigt, lokaliseret til begge tommelfingres grundled og mellemhåndled. Denne tilstand ... har været langsom progredierende de seneste par år, men er nu accelereret. Diagnosen er verificeret billediagnostisk, og pt. har været behandlet af rheumatolog med intraarticulære steroidinj. som hjælper kortere periode, men som selvfølgelig på længere sigt accelererer processen.

Hendes gener er langvarige igangsætningssmerter og morgenstivhed, nogle gange kommer hun først rigtig i gang ved frokosttid, og det der er hendes overskyggende problem er nedsat finmotorik, nedsat kraft og smerter når hun skal servicere børn i småbarns- og børnehavealderen. Eksempelvis kan hun ikke løfte børnene op, har besvær med af- og påklædning af samme.

B. Vurdering af helbredsforholdenes betydning for sagen (der angives ikke en vurdering af en evt. social ydelses art og omfang)

Kan ikke bestride sit vante arbejde med børnepasning, er som 57-årig næppe kandidat til ny uddannelse, og der er i øvrigt ingen skolemæssige forudsætninger, jeg forstiller mig således at det tilbud der vil være p.t. på disse præmisser er tilbud om omskoling til servicearbejde eller lettere industri, og ingen af disse muligheder, som stiller krav om manuel validitet hhv. tempo, kan pt. opfylde.

Jeg vil foreslå der rejses pensionssag."

Af ressourceprofil af 10/2 2004 fremgår bl.a.:

"10.02.2004 Lægekonsulentens (I.O.'s) vurdering:

...

Beskrivelse af de skånehensyn, der er i forhold til arbejdsmarkedet:

S.D. vil ikke kunne klare et arbejde, der belaster hænderne. S.D. har svært ved det finmotoriske fingerarbejde. Fingersmerter og stivhed er værst først på dagen. Hendes ressourcer skal findes inden for andre områder. En arbejdsprøvning bør tage ovenstående fornødne hensyn, der er varige."

Klageren var i arbejdsprøvning i en skolefritidsordning (SFO) fra 1/3 til 12/3 2004. Af udtalelsen fra arbejdspladsen fremgår:

"S.D. mødte op mandag d. 1-3 og allerede på vej ind løb et barn hende i møde for at give hende et kram og kom derved til at trykke hendes ene hånd, så hun fik stærke smerter og måtte gå hjem efter et par timer. Dagen efter var hun hos en læge i V. for at få lagt en blokade og fik besked på at holde hånden fuldstændig i ro mindst et par dage.

Mandag d. 8 var alle vores skolebørn på udflugt, hvor de bl.a. skulle bowle og hygge sig. Vi bad S.D. om at tage med og lovede hende, at hun ikke skulle bowle, men idet hun tidligere har bowlet en del, kunne hun vejlede os andre. Hun hjalp nogle af børnene med at snøre deres sko, og allerede der gik det galt med hænder og arme. Efterfølgende måtte hun igen holde hænderne fuldstændig i ro nogle dage, og hendes læge opfordrede hende til at slutte forløbet."

På baggrund af de indhentede oplysninger afviste selskabet at yde forsikringsdækning, hvilket selskabet meddelte klageren ved skrivelse af 2/9 2004. Selskabet begrundede afvisningen med, at klagerens erhvervsevne var nedsat til under 1/3 forud for optagelsen i pensionsordningen.

Klageren har i skrivelse af 30/9 2004 til selskabet bl.a. anført:

"Jeg blev, i forbindelse med ansættelse i et vikariat i G. Børnehave, optaget i pensionsordningen den 01.07.2002.

Inden ansættelsen havde jeg været i jobtræning, samme sted, i perioden 08.01.2002 07.07.2002. med 35.72 timer pr. uge.

Det efterfølgende vikariat løb i perioden 28.07.2002 - 01.02.2003 og var på 37 timer pr. uge. Jeg var derefter tilknyttet som fast tilkaldevikar frem til 03.03.2003 hvor jeg blev sygemeldt.

Jeg arbejdede således 7 måneder i jobtræning, hvor jeg ingen sygefravær havde og derefter 6 måneder i vikariatet med kun tre sygedage.

På det tidspunkt, hvor jeg skrev under på pensionsordningen, skænkede jeg ikke de gener, som jeg tidligere havde opsøgt lægen med, en tanke.
...
Jeg stiller mig undrende overfor, hvorledes jeg kan vurderes til at have et erhvervsevnetab på mindst 2/3 ved indtrædelse i ordningen, når jeg har kunnet passet et fuldtidsarbejde med kun tre sygedage på 13 måneder."

Klageren påstår selskabet tilpligtet at yde forsikringsdækning ved tab af erhvervsevne, idet hun fortsat er af den opfattelse, at hendes erhvervsevne ikke var nedsat med 2/3 ved optagelsen i pensionsordningen.

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Til støtte herfor har selskabet i skrivelse af 3/12 2004 til nævnet bl.a. anført:

"På denne baggrund vurderer selskabet, at forsikredes erhvervsevne er nedsat med 2/3 eller mere ud fra helbredsmæssige kriterier på tidspunktet for optagelsen i pensionsordningen, og at den Generelle begrænsning i pensionsregulativets § 6 Helbredsbetingelser kan gøres gældende.

Forsikrede har derfor ikke ret til udbetaling ved erhvervsevnetab og præmiefritagelse, hvis forsikrede ved optagelsen i pensionsordningen har en erhvervsevne, der varigt er nedsat med 2/3 eller mere. Det betyder også, at der ikke kan opnås dækning fra gruppelivsforsikringen ved erhvervsevnetab, hvis selskabet vurderer, at den generelle begrænsning kan gøres gældende. Og betyder, at der ikke sker udbetaling fra eller ydes præmiefritagelse på pensionsordningen. Herefter bortfalder de pensioner, som ellers ville give ret til udbetaling ved erhvervsevnetab, samt andre pensioner, som ikke har opsparet værdi.

Såfremt Ankenævnet for Forsikring ikke er enig med selskabet i, at forsikrede er omfattet af den Generelle begrænsning for udbetaling, som ovenfor beskrevet, skal selskabet gøre gældende, at forsikrede har afgivet urigtige helbredsoplysninger ved forsikringens tegning.

Havde selskabet været bekendt med de rette helbredsforhold ved optagelsen, ville selskabet på grund af den forhøjede risiko kun have oprettet forsikringen med en klausul mod udbetaling ved pensionsansøgning på grund af de lidelser, der var ved optagelsen, i henhold til afsnittet Klausul i pensionsregulativets § 6 Helbredsbetingelser.

...

Henset til de ved pensionsansøgningen modtagne helbredsoplysninger ... - anser selskabet at kunne gøre klausul gældende om, at pensioner/udbetalinger ved erhvervsevnetab og ret til præmiefritagelse bortfalder, hvis forsikrede helt eller delvis mister sin erhvervsevne inden 7 år efter indtræden i pensionsordningen på grund af den lidelse, der har medført undersøgelser hos lægerne i Ejstrupholm i 1999 vedrørende håndled og hænder, henholdsvis knæ.

Det betyder, at der ikke opnås dækning ved erhvervsevnetab i klausulperioden, hvis erhvervsevnetab skyldes den eller de lidelser, som har været årsag til klausulen. Når klausulen gøres gældende efter forsikredes erhvervsevnetab, sker der ikke udbetaling fra eller ydes præmiefritagelse på de pensioner, som er omfattet af klausulen.

Herefter bortfalder de pensioner, som ellers ville give ret til udbetaling ved erhvervsevnetab, samt andre pensioner, som ikke har opsparet værdi.

Klausulen gælder ikke for gruppelivsforsikringen. Gruppelivsforsikringsdækningen bortfalder 2 måneder efter fratrædelsen, d.v.s. 31.03.2003.
Dersom Ankenævnet for Forsikring ikke er enig med selskabet i, at forsikrede er omfattet af den Generelle begrænsning for udbetaling, som ovenfor beskrevet, fordi forsikredes erhvervsevne ikke anses for varigt nedsat med 2/3 eller mere ud fra helbredsmæssige kriterier ved optagelsen i pensionsordningen 01.07.2002, skal selskabet gøre gældende, at forsikredes erhvervsevne først er nedsat med 2/3 eller mere på et tidspunkt efter 31.03.2003, hvor gruppelivsdækningen er bortfaldet.

Selskabet begrunder denne stillingstagen med, at der i den anførte periode i henhold modtagne helbredsoplysninger ikke er sket nogen væsentlige ændringer i forsikredes helbredstilstand. Forsikrede er i perioden kommet i behandling for et par lidelser, hvilket imidlertid må antages at ville medføre bedring af den samlede helbredstilstand, og dermed ikke begrunde en nedsættelse af erhvervsevnen ud over, hvad der forelå på optagelsestidspunktet."

Af pensionsregulativet fremgår bl.a.:

"**§ 4 Pensionsordningens virkemåde**

...

B. Udbetaling/præmiefritagelse

Betingelser for udbetaling/præmiefritagelse ved erhvervsevnetab

Medarbejdere opnår ret til udbetaling/præmiefritagelse ved erhvervsevnetab, når:

- den generelle erhvervsevne* er varigt nedsat med 2/3 eller mere af den fulde erhvervsevne, og

- erhvervsevnen i forsikringstiden er nedsat på grund af helbredsmæssige årsager på grund af sygdom eller ulykkestilfælde, som ikke er fremkaldt med forsæt, og

- medarbejderen er fratrådt sin stilling, og
- lønudbetaling er ophørt.

*) Ved den generelle erhvervsevne forstås erhvervsevnen i ethvert erhverv.

...

Invalidesum fra gruppelivsforsikringen

...

Invalidesum fra gruppelivsforsikringen udbetales som et éngangsbeløb, hvis betingelserne for udbetaling ved erhvervsevnetab er opfyldt før udgangen af den måned, hvor medarbejderen fylder 60 år.

...

Invalidepension

...

Invalidepension udbetales som en månedlig pension, hvis betingelserne for udbetaling ved erhvervsevnetab er opfyldt før den måned, hvor medarbejderen fylder 65 år.

...

Præmiefritagelse

...

Pensionsordningens dækninger opretholdes uden præmiebetaling til og med den måned, hvor medarbejderen fylder 65 år, hvis betingelserne for præmiefritagelse ved erhvervsevnetab er opfyldt.

...

§ 6 Helbredsbetingelser

...

Klausul

Hvis selskabet i forbindelse med oprettelse af pensionsordningen eller i forbindelse med en senere ændring af pensionsordningen vurderer, at der er en forhøjet risiko for dødsfald og/eller en forhøjet risiko for erhvervsevnetab, oprettes pensionsordningen eller visse pensioner med en klausul. Det betyder, at der ikke opnås dækning ved dødsfald og/eller erhvervsevnetab i klausulperioden, hvis død eller erhvervsevnetab skyldes den eller de lidelser, som har været årsag til klausulen.

...

Når klausul gøres gældende efter medarbejderens erhvervsevnetab, sker der ikke udbetaling fra eller ydes præmiefritagelse på de pensioner, som er omfattet af klausulen. Herefter bortfalder de pensioner, som ellers ville give ret til udbetaling ved erhvervsevnetab, samt andre pensioner, som ikke opsparet værdi.

...

Klausulen gælder maksimalt 10 år, medmindre omvalg fører til ny klausulering.

...

Klausulen berører ikke gruppelivsforsikringen.

...

Generel begrænsning

Medarbejderen har ikke ret til udbetaling ved erhvervsevnetab og præmiefritagelse, hvis medarbejderen ved optagelse i pensionsordningen har en erhvervsevne, der varigt er nedsat med 2/3 eller mere. Det betyder, at der ikke kan opnås dækning fra gruppelivsforsikringen ved erhvervsevnetab, hvis PMF-Pension vurderer, at denne generelle begrænsning kan gøres gældende. Det betyder også, at der ikke sker udbetaling fra eller ydes præmiefritagelse på pensionsordningen. Herefter bortfalder de pensioner, som ellers ville give ret til udbetaling ved erhvervsevnetab, samt andre pensioner, som ikke har opsparet værdi.

...

§ 8 Præmieophør

Fratrædelse

Fratræder medarbejderen sin stilling uden at gå på pension, ydes efter præmieophør henstand med betaling af præmie i op til 12 måneder. I denne periode bevares den fulde pensionsdækning ekskl. gruppelivsdækningen.

...

Gruppelivsforsikringen bortfalder 2 måneder efter præmieophør."

Nævnet udtaler:
Når der henses til klagerens faktiske beskæftigelsesforhold umiddelbart forud for optagelsen i pensionsordningen den 1/7 2002, finder nævnet, at klagerens erhvervsevne ikke kan anses for nedsat til under 1/3 på optagelsestidspunktet.

Endvidere finder nævnet, at klageren i forbindelse med sin optagelse i pensionsordningen afgav urigtige helbredsoplysninger. Nævnet finder det samtidig godtgjort, at selskabet ville have indsat den i selskabets skrivelse af 3/12 2004 omtalte klausul, såfremt klageren i forbindelse med sin optagelse i pensionsordningen havde afgivet korrekte oplysninger. Som følge heraf kan nævnet ikke kritisere, at selskabet har afvist at udbetale invalidepension eller yde præmiefritagelse.

Ovennævnte klausul omfatter ikke gruppelivsdækningen, der ophørte den 31/3 2003. På det foreliggende grundlag finder nævnet imidlertid, at klagerens erhvervsevne ikke kan anses for nedsat i dækningsberettigende grad i forsikringstiden.

Herefter

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen